

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 stycznia 2016 roku małoletnie powódki A. K. (1) i K. K. (1) reprezentowane przez matkę A. K. (2) wniosły o podwyższenie alimentów od pozwanego M. K.; na rzecz A. K. z kwoty po 500 zł do kwoty po 750 zł miesięcznie, zaś na rzecz K. K. (1) z kwoty po 400 zł do kwoty po 650 zł miesięcznie, poczynając od stycznia 2016 roku.

Pozwany nie uznał powództwa i wniósł o jego oddalenie w całości.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 marca 2016 roku wydanym w sprawie sygn. akt III RC 16/16 Sąd Rejonowy w Łowiczu podwyższył alimenty od pozwanego M. K. na rzecz jego małoletnich córek A. i K. K. (1) z kwoty po 500 zł do kwoty po 700 zł miesięcznie na rzecz A. K. i z kwoty po 400 zł do kwoty po 600 zł miesięcznie na rzecz K. K. (1), poczynając od dnia 29 stycznia 2016 roku, oddalił powództwo w pozostałej części, rozstrzygnął o kosztach sądowych i procesu oraz nadał wyrokowi w części podwyższającej alimenty rygor natychmiastowej wykonalności.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego zostało oparte na następujących ustaleniach i rozważaniach, z których najistotniejsze przedstawiają się następująco :

A. K. (1), urodziła się (...), zaś K. K. (1) urodziła się (...), rodzice powódek są po rozwodzie i nie mieszkają razem. Alimenty na rzecz małoletnich powódek w kwotach odpowiednio po 500 i 400 zł miesięcznie były ustalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Płocku z dnia 12 lutego 2010 roku wydanym w sprawie o sygn. akt (...). A. K. (1) miała wówczas 10 lat i uczęszczała do szkoły podstawowej. Koszty jej utrzymania wynosiły 800 zł miesięcznie. K. K. (1) pozostawała pod opieką matki, koszty jej utrzymania wynosiły 700 zł miesięcznie, dziecko urodziło się z(...). Matka małoletnich nie pracowała, zajmowała się dziećmi i domem. Pozwany pracował jako elektromonter za wynagrodzeniem 3500 zł miesięcznie.

Obecnie A. K. (1) ma 16 lat i jest uczennicą III klasy gimnazjum. Miesięczny koszt jej utrzymania wynosi około 1000 zł. Dziecko leczy się na skoliozę, jest po dwóch operacjach kręgosłupa, czeka ją kolejna. Przedstawicielka ustawowa musiała kupić dla niej gorset ortopedyczny za dopłatą 700 zł. Małoletnia posiada orzeczenie o niepełnosprawności. K. K. (1) ma obecnie 10 lat i jest uczennicą III klasy szkoły podstawowej, miesięczny koszt jej utrzymania wynosi 900 zł. A. K. (2) pracuje jako (...) i zarabia 1300 zł netto miesięcznie. Ponosi koszty utrzymania domu w wysokości około 700 zł miesięcznie, otrzymuje świadczenia z pomocy społecznej w kwocie około 490 zł miesięcznie. M. K. ma 39 lat, jest inżynierem(...) pracuje w (...) S.A. z siedzibą w W. za wynagrodzeniem w kwocie 3800 zł netto miesięcznie, otrzymuje dodatki do wypoczynku letniego dla siebie w kwocie 800 zł brutto oraz 600 zł brutto na córki. Pozwany poza córkami nie ma innych dzieci na utrzymaniu. M. K. ponosi koszty utrzymania w kwotach : 450 zł - czynsz za mieszkanie, 108 zł - koszty energii elektrycznej, 104 zł - opłaty za domofon, Internet, TV, 150zł - opłaty za wodę, 69,99 zł - polisa ubezpieczeniowa, 19 zł – gaz, 600 zł - żywność, 80 zł -kosmetyki, 150 zł - odzież, 50 zł - leki, 280 zł - benzyna do samochodu, 140 zł – utrzymanie dzieci podczas pobytów weekendowych, 220 zł - utrzymanie samochodu, 320 zł – koszty biletów miesięcznych, 900 zł - alimenty dla córek, 160 zł - koszt leczenia stomatologicznego. Pozwany utrzymuje kontakt z córkami, które spędzają u niego dwa weekendy w miesiącu. Pozwany mieszka z konkubiną.

Sąd Rejonowy uznał za wiarygodny zebrany w sprawie materiał dowodowy za wyjątkiem części zeznań pozwanego dotyczących oświadczenia, że konkubina mieszka z nim tylko w tym czasie, kiedy przebywają u niego córki, wskazując, że jest to sprzeczne z logiką i doświadczeniem życiowym. Skoro bowiem pozwany przyznał, iż mieszka z nim konkubina w czasie kiedy widzą ją córki, to tym bardziej mieszka z nim podczas ich nieobecności.

W oparciu o ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy przytaczając treść art. 96, 135 i 138 k.r.o. uznał, że powództwo jest częściowo zasadne wskazując, że

od czasu sprawy, w której ostatnio ustalono wysokość alimentów od pozwanego na rzecz powódek, upłynęło około 6 lat. Od tamtej pory uległa zmianie nie tylko sytuacja powódek, ale również zmieniła się sytuacja ich rodziców.

A. ma już 16 lat i uczęszcza do gimnazjum, podczas gdy przed 6 laty była uczennicą szkoły podstawowej. K. jest natomiast uczennicą szkoły podstawowej podczas, gdy 6 lat temu była pod opieką matki i nie chodziła jeszcze nawet do przedszkola. Sąd Rejonowy zaznaczył, że obie powódki mają problemy zdrowotne, zaś małoletnia A. ma orzeczony stopień niepełnosprawności w związku ze skoliozą. Natomiast sytuacja pozwanego od ostatniego wyroku uległa zmianie w ten sposób, że obecnie zarabia więcej o 300 zł netto miesięcznie, a ponadto dzieli koszty utrzymania domu z konkubina.

Sąd pierwszej instancji uznał za zasadne zwiększenie alimentów na każdą powódkę o kwotę 200 zł wskazując, że zgodnie z zasadą równej stopy życiowej ich koszty utrzymania nie mogą odbiegać od poziomu życia pozwanego zaznaczając, że nawet przy zwiększonych alimentach matka dzieci dysponować będzie kwotą 3090 zł miesięcznie na 3 osoby, tj. po 1030 zł na osobę, podczas gdy pozwany będzie dysponować kwotą 2500 zł. Sąd Rejonowy podkreślił, że biorąc pod uwagę wiek pozwanego, jego wykształcenie i posiadany zawód posiada on możliwości zaspokojenia potrzeb powódek w podwyższonej wysokości, tym bardziej że mają one wyższe niż przeciętne potrzeby z uwagi na swój stan zdrowia i potrzebę leczenia. W ocenie Sądu pierwszej instancji zasądzone kwoty są adekwatne do usprawiedliwionych potrzeb dzieci, a jednocześnie nie przekraczają możliwości finansowych pozwanego.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł pozwany zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę i oddalenie powództwa w całości. Apelujący zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie przepisów postępowania mających wpływ na jego treść, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną a nie swobodną ocenę dowodów i nieuwzględnienie zasad realiów i faktycznych kosztów utrzymania powódek i orzekaniu jedynie w oparciu o zasady doświadczenia życiowego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia niektórych z elementów stanu faktycznego sprawy, a w szczególności nieuzasadnione i niczym nie uargumentowane przyjęcie, iż koszty utrzymania małoletnich powódek kształtują się na poziomie odpowiednio 600 zł i 700 zł miesięcznie, wskazanie w uzasadnieniu wyroku, że obie małoletnie powódki są niepełnosprawne podczas gdy z materiału dowodowego przeprowadzonego na rozprawie taka okoliczność nie wynika, ustalenie, że koszty utrzymania małoletnich powódek w 2010 r. wynosiły odpowiednio 700 i 800 zł podczas gdy jedyną osobą łożącą wtedy na utrzymanie córek był pozwany w zasądzonych przez sąd kwotach 400 i 500 zł, co stanowiło wyłączne źródło ich utrzymania, a co za tym idzie ustalenia dokonane przez sąd I instancji nie odpowiadają prawdzie, ustalenie, że w dacie pierwszego wyroku stanowiącego o alimentach w 2010 r. pozwany zarabiał mniej niż w chwili obecnej, a co za tym idzie dzisiaj jego sytuacja materialna jest lepsza, podczas gdy od 2009 r. wynagrodzenie otrzymywane przez pozwanego nie zmieniło się i wynosi tyle samo, przyjęcie, że przedstawicielka ustawowa powódek kiedykolwiek ponosiła połowę kosztów utrzymania mieszkania, podczas gdy sytuacja taka nigdy nie miała miejsca, a powódka po wyroku rozwodowym, jedynie była zobowiązana do dokładania się do kosztów utrzymania mieszkania, czego nigdy nie robiła, ustalenie, że powódka A. K. (1) po przebytej operacji musi ponosić miesięcznie dodatkowo koszty w wysokości 130 zł tytułem zakupu leków i maści, podczas gdy są to wydatki jednorazowe lub krótkookresowe, a co za tym idzie nie mogą stanowić podstawy do orzekania o świadczeniu stałym jakim są alimenty, stwierdzenie, że to przedstawicielka ustawowa A. K. dokonała zakupu gorsetu ortopedycznego, podczas gdy z informacji jakie pozwany uzyskał od córek gorset został zakupiony ze środków jakie matka zabrała córce z jej „skarbonki”, ustalenie, że małoletnia K. K. (1) wymaga stałej opieki lekarskiej, podczas gdy jej stan zdrowia jest dobry (małoletnia aktywnie uczestniczy w różnego rodzaju zawodach sportowych), a kontrola lekarska odbywa się jedynie profilaktycznie 2 razy do roku, bezpodstawne przyjęcie, że A. K. (2) uzyskuje dochód na poziomie 1300 zł netto, podczas gdy żaden z przeprowadzonych w trakcie rozprawy dowód nie potwierdza tej okoliczności, a ponadto wynagrodzenie w takiej wysokości byłoby sprzeczne z ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, bezpodstawne przyjęcie, że A. K. (2) ponosi koszty utrzymania należącego do jej rodziców domu w wysokości 700 zł miesięcznie, albowiem w domu tym zamieszkuje 10 osób, co przy założeniu równego ponoszenia kosztów przez każdego z mieszkańców całkowity koszt utrzymania domu wyniósłby ponad 2330 zł miesięcznie, czyli znacznie ponad realne i prawdopodobne do przyjęcia koszty, przyjęcie, że pozwany posiada tytuł zawodowy inżyniera co jest niezgodne z prawdą, a co za tym idzie ustalenie przez sąd I instancji jego kwalifikacji i możliwości zawodowych wyżej niż odpowiada to rzeczywistości, bezzasadne przyjęcie, że pozwany mieszka z konkubina, podczas gdy pozwany zaprzeczył tej okoliczności, a ponadto nie przedstawiono żadnych dowodów potwierdzających owe rzekome zamieszkiwanie, oraz przeczy temu dołączone do niniejszej apelacji

zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały Pani E. H. pod adresem (...), (...)-(...) Ż., uznanie, że przedłożone przez A. K. (2) dokumenty nie były kwestionowane przez strony podczas gdy pozwany od samego początku podnosił nieaktualność danych w nich zawartych, co dodatkowo prowadziło do naruszenia przez sąd przepisu określonego w art. 232 k.p.c i 227 k.p.c., bezpodstawne uznanie, że kwota po 2700 zł rocznie na każdą z córek na zakup odzieży jest kwotą adekwatną do ich rzeczywistych potrzeb oraz możliwości majątkowych pozwanego, uznanie za „nieulegające wątpliwości”, że niezbędne i zalecane dla pozwanego zabiegi leczenia kanałowego zębów tylnych, uzupełnianie braków w uzębieniu implantami oraz mostami i protezą szkieletową są refundowane przez NFZ, podczas gdy z aktualnie obowiązującej treści rozporządzenia ministra zdrowia w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia stomatologicznego z dnia 6 listopada 2013 r. wynika, że zakres refundacji w ramach NFZ, wbrew brakowi wątpliwości sądu I instancji, takiej refundacji nie obejmuje, bezpodstawne i niewynikające w żaden sposób z materiału dowodowego stwierdzenie, że pozwany obecnie zarabia więcej niż w 2010 r., bezpodstawne i nieodpowiadające prawdzie stwierdzenie Sądu pierwszej instancji, że pozwany zamieszkuje stale z konkubiną, z którą zdaniem sądu dzieli koszty utrzymania nieruchomości, nie uwzględnienie faktu przebywania małoletnich przez szóstą część roku u pozwanego i na jego utrzymaniu, a tym samym nie uwzględnienie mniejszych kosztów utrzymania małoletnich jakie ponosi wtedy ich matka, ustalenie, że pozwany nie osiąga zarobków na miarę swojego wykształcenia i doświadczenia, podczas gdy jak wynika z przedłożonej do niniejszej apelacji analizy rynkowej dochody pozwanego kształtują się na maksymalnym poziomie, w odniesieniu do jego zawodu oraz wykształcenia, nie wzięcie przez Sąd pierwszej instancji pod uwagę, że reprezentująca małoletnie A. K. (2), korzysta z ulgi podatkowej na dzieci określonej w art. 27f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r., w wysokości 1112,04 zł na dziecko rocznie, co powiększa kwotę jej dochodów o blisko 200 zł miesięcznie, art. 328 § 2 k.p.c. poprzez zawarcie w drugim zdaniu uzasadnienia wyroku sformułowania „sytuacja materialna powoda i jego matki uległa zmianie” co może rodzić poważne wątpliwości co do prawidłowości sporządzenia uzasadnienia i jego związku z niniejszą sprawą, gdyż w sprawie tej nie występuje powód a dwie małoletnie powódki. Wreszcie art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez brak zobowiązania reprezentującej małoletnie powódki przedstawicielki ustawowej do przedłożenia zaświadczenia o zarobkach lub aktualnej umowy o pracę i opieranie się przez sąd orzekający na umowie o pracę A. K. (2), która wygasła z dniem 31 stycznia 2016 r., brak zobowiązania A. K. (2) do wskazania czy w 2015 r. i w latach poprzednich skorzystała z tzw. ulgi podatkowej na dziecko określonej w art. 27f ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991 r., w wysokości 1112,04 zł na dziecko rocznie, co powiększa kwotę jej dochodów o blisko 200 zł miesięcznie, nie wzięcie pod uwagę przez sąd z urzędu faktu pobierania przez reprezentującą małoletnie powódki matkę, A. K. (2) od dnia 1 kwietnia 2016 r. świadczenia określonego w art. 5 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz. 195), w wysokości łącznie 1000 zł miesięcznie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Apelacja jest bezzasadna.

Jak wskazał już Sąd Rejonowy, podstawę materialno-prawną roszczenia strony powodowej stanowi w niniejszej sprawie art. 138 k.r.o. Zgodnie z jego treścią w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Nie każda zmiana w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego uzasadnia zastosowanie powołanego przepisu, lecz jedynie taka zmiana, która jest istotna i jednocześnie ma charakter trwały. Ustalenie zmiany stosunków następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi. Od poprzedniej konkretyzacji obowiązku alimentacyjnego pozwanego wobec jego małoletnich córek upłynęło 6 lat. Bezsporną zmianą stosunków w niniejszej sprawie jest okoliczność, że powódka A. K. (1) kończy obecnie 16 lat, uczęszcza do ostatniej klasy gimnazjum i od września 2016 roku będzie kontynuować naukę w szkole średniej, natomiast K. K. (1) ma 10 lat i obecnie uczęszcza do szkoły podstawowej. Już same powyższe okoliczności skutkują istotnym wzrostem kosztów ich utrzymania, gdyż jest oczywiste z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego, że koszt utrzymania 16-letniego zbliżającego się do uzyskania pełnoletniości dziecka jest istotnie wyższy od kosztów utrzymania dziecka 9-letniego (tyle lat miała A. w dacie wydawania wyroku w poprzedniej sprawie), rozpoczynającego dopiero naukę w szkole podstawowej. Podobnie koszt utrzymania dziecka w wieku szkolnym jest istotnie wyższy od kosztu utrzymania

dziecka kilkuletniego, nie uczęszczającego jeszcze nawet do przedszkola. W związku z powyższym ustalony przez Sąd Rejonowy miesięczny koszt utrzymania małoletnich w wysokości 1000 zł w odniesieniu do A. i 900 zł w odniesieniu do K. – co oznacza jego wzrost o 200 zł w stosunku do każdej z powódek – nie może być w żaden sposób uznany za wygórowany. Nadto obie dziewczynki posiadają określone schorzenia, które również skutkują okresowo zwiększeniem ich kosztów utrzymania, aczkolwiek nie stanowią one zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 k.ro. Z uwagi na powyższe należy uznać, że kwoty 700 i 600 zł, do których Sąd Rejonowy podwyższył alimenty nie mogą być uznane za wygórowane z punktu widzenia usprawiedliwionych potrzeb powódek. Należy też mieć na względzie, że dochody pozwanego kilkakrotnie przewyższają dochody matki dzieci i w związku z powyższym winien on także w większym rozmiarze ponosić koszty utrzymania małoletnich córek. Zasądzona kwota alimentów stanowiąc jedynie 34% miesięcznego dochodu netto pozwanego, który poza córkami nie posiada innych osób na utrzymaniu, pozostaje całkowicie adekwatna do jego możliwości zarobkowych. Nie jest trafny zarzut apelującego, że wysokość jego zarobków w ciągu 6 lat w ogóle nie uległa zmianie, gdyż sam zeznał, że w 2010 roku jego zarobki wynosiły 3500 zł netto miesięcznie, zaś w 2016 roku 3800 zł netto miesięcznie (zeznania pozwanego : k. 28 zał. akt i k. 50 akt). Nadto pozwany, jak sam zeznał spłacił już obecnie kredyty, które obciążały go w dacie zasądzenia alimentów w poprzedniej wysokości. Wbrew zarzutowi zawartemu w apelacji Sąd Rejonowy ustalając koszty utrzymania stron nie orzekał jedynie w oparciu o zasady doświadczenia życiowego, lecz także w oparciu o przedstawione dokumenty i zeznania stron. Przedstawicielka ustawowa małoletnich powódek załączyła nawet orientacyjne roczne rozliczenie kosztów utrzymania powódek, podobne rozliczenie przedstawił zresztą również pozwany. Wbrew zarzutowi zawartemu w apelacji Sąd Rejonowy nie przyjął, że koszty utrzymania powódek kształtują się „na poziomie odpowiednio 600 i 700 zł miesięcznie”, lecz 1000 i 900 zł miesięcznie (uzasadnienie k.54 odw.) Sąd Rejonowy uwzględnił także fakt przebywania małoletnich u pozwanego oddalając częściowo powództwo, tak samo Sąd Rejonowy wbrew zarzutowi apelującego nie wskazał w uzasadnieniu wyroku, że obie powódki są niepełnosprawne, lecz, że „obie powódki mają problemy zdrowotne” (uzasadnienie k.56). Zarzut apelującego i związany z nim wywód, że koszty utrzymania małoletnich nie mogły wynosić w 2010 roku 700 i 800 zł jest błędny, gdyż nie uwzględnia okoliczności, że usprawiedliwione potrzeby dzieci mogą być nie zaspokajane w całości. Kwestionując wysokość wynagrodzenia matki powódek uszło uwadze skarżącego, że umowa o pracę zawarta została na okres próbny. Nie jest zasadny zarzut apelującego, że Sąd Rejonowy bezpodstawnie przyjął, że pozwany posiada tytuł inżyniera skoro sam pozwany podał, że jest inżynierem inwestycji energetycznych (protokół rozprawy k.50), jak również na takim stanowisku jest zatrudniony (zaświadczenie k.34). Nie jest prawidłowa z punktu widzenia logiki i zasad doświadczenia życiowego oraz zebranego w sprawie materiału dowodowego, argumentacja przedstawiona w apelacji, zgodnie z którą z samego faktu, że konkubina pozwanego nie jest zameldowana w mieszkaniu pozwanego ma wynikać, że nie przebywa w powyższym mieszkaniu i przychodzi w odwiedziny do pozwanego jedynie w czasie jego kontaktów z córkami. Wreszcie Sąd Rejonowy prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami nie uwzględnił przy ustalaniu wysokości alimentów świadczenia przysługującego na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Pozostałe zarzuty zawarte w apelacji dotyczą pewnych oczywistych omyłek, które istotnie zawiera uzasadnienie Sądu pierwszej instancji, lecz które nie miały istotnego znaczenia dla wydanego wyroku.

Z powyższych względów uznając, iż wyrok Sądu Rejonowego jest prawidłowy, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną oraz przyznał na rzecz strony powodowej zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym stosując zasadę odpowiedzialności za wynik postępowania apelacyjnego.

M. S. G. J.B.